

INCAH Infrastructure Networks for Climate Adaptation in Hotspots

Programma Workshop 1

- **9.00**   **Blok 1 Introductie**
- Inleiding: INCAH
- Inleiding Adaptatiestrategieën
- **10.30**   **Blok 2 Match INCAH aanbod en vraag**
- Wat is de vraag van stakeholders
- Wat is het aanbod van INCAH: posterpresentatie werkpakketten
- **12.30**   **Lunch**
- **13.30**   **Blok 3 Werksessie Probleemanalyse**
- Subsessie (infrastructuursysteem en invloed van klimaatverandering)
- Pauze
- **15.45**   **Blok 4 Match probleemanalyse en werkpakketten**
- Wat betekent de probleemanalyse?
- Opstellen slotverklaring en doorkijk volgende keer
- Evaluatie en afsluiting en borrel

Inleiding INCAH

- Samenwerking van

- Medegefinancierd door Kennis voor Klimaat

Achtergrond

- 1 van 8 thema's Programma KVK (33,7 M€, 2010-2013)
- Thema 5 “droog”: Infrastructuur & Netwerken
Zorg over voorzieningen voor het verplaatsen van mensen en goederen, zowel onder als boven maaiveld
- Inhoudelijk
  - Impact van klimaatverandering
  - Kwetsbaarheid & veerkracht
  - Beleid
- Ambitie
  - Center of excellence
  - Complexe vragen
  - Onderweg toepassen

Klimaatverandering & mainportnetwerken

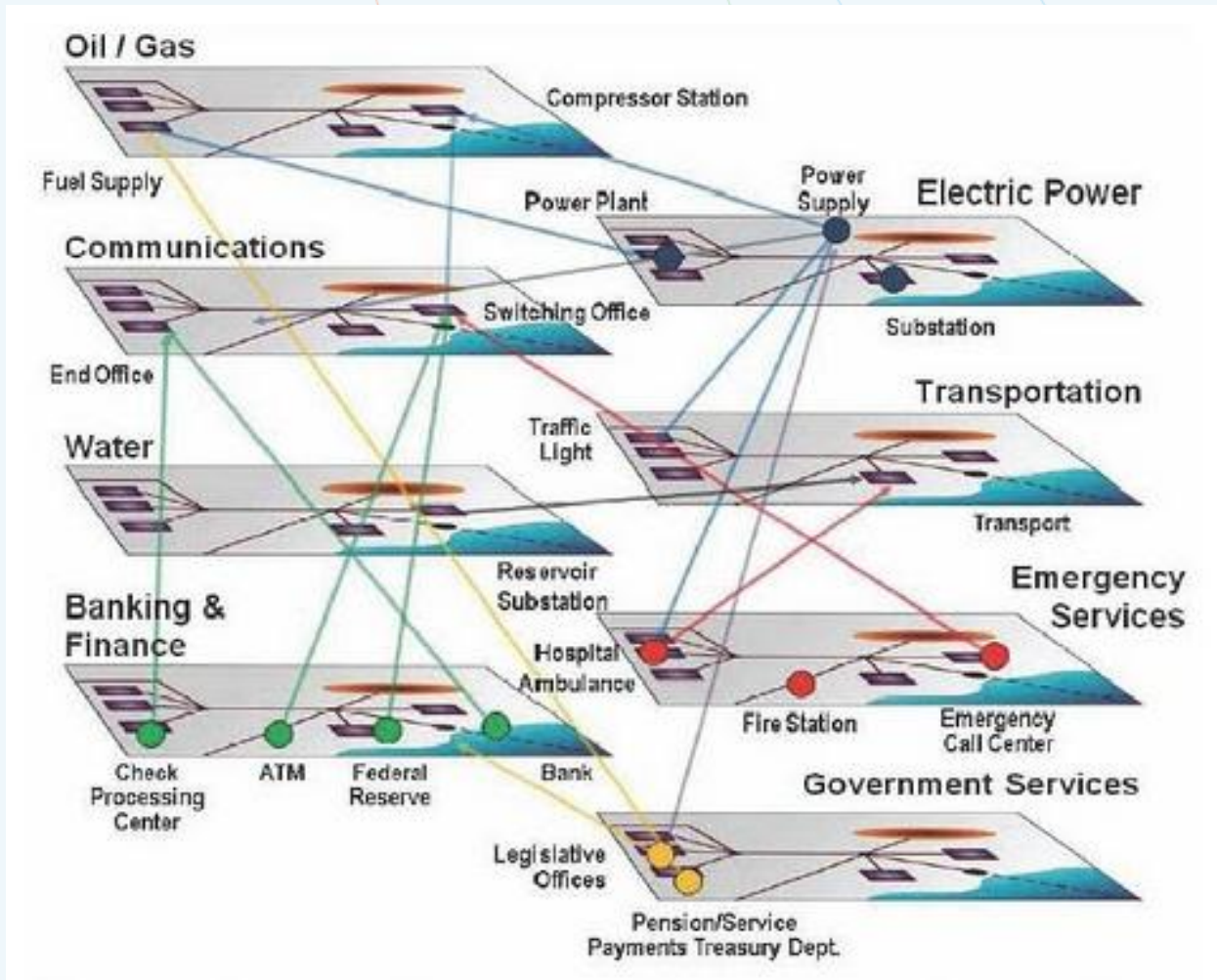
Klimaatverandering leidt tot nieuwe problemen voor bereikbaarheid. Dit vraagt om adaptatiestrategieën voor het borgen van de veiligheid en continuïteit van mainportprocessen.

- Klimaatrobuuste landzijdige netwerken
  - Beheer kunstwerken
  - Extreem lage en hoge waterstanden
  - Weersinvloeden op afwikkeling
  - Wat als: overstromingen en evacuaties
  - Energie en ICT
- Organiseren van robuustheid in het netwerk: samenwerking!
- Economische effect van verstoringen en maatregelen
- Schaalvraagstukken (stad/regio/land/Europa)

Bijzonder 1: Steemmodel

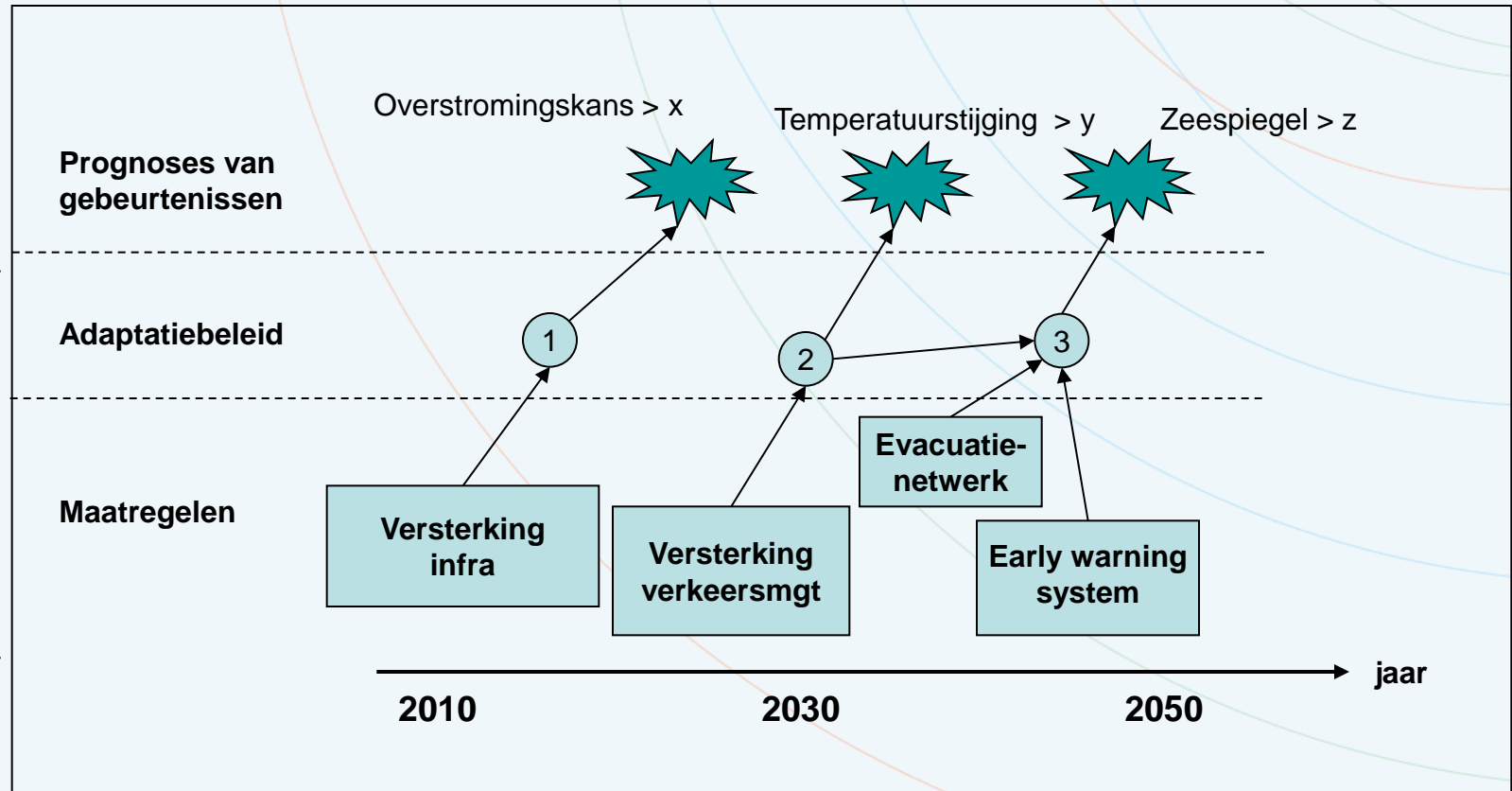
Verbonden infrastructuren met emergent gedrag

Bijzonder 2: Adaptief beleid

Adaptatiestrategie als roadmap

FOCUS
THEME 5

Stakeholders: Hotspots Regio R'dam en Schiphol, RWS, ProRail, Tennet, Waternet

Bijzonder 3: Integratie thema's

Open proces met interactie tussen onderzoek en stakeholders

Wat zijn slimme
adaptatiestrategieën?

WP 1 PLATFORM

WP2
TECHNOLOGIE

WP3
ORGANISATIE

WP4
ECONOMIE

Wat zijn de
economische
baten van
adaptatie?

Hoe
klimaatbestendig
is onze fysieke
infrastructuur?

Wat zijn
functioneel
robuuste
Infrastructuren?

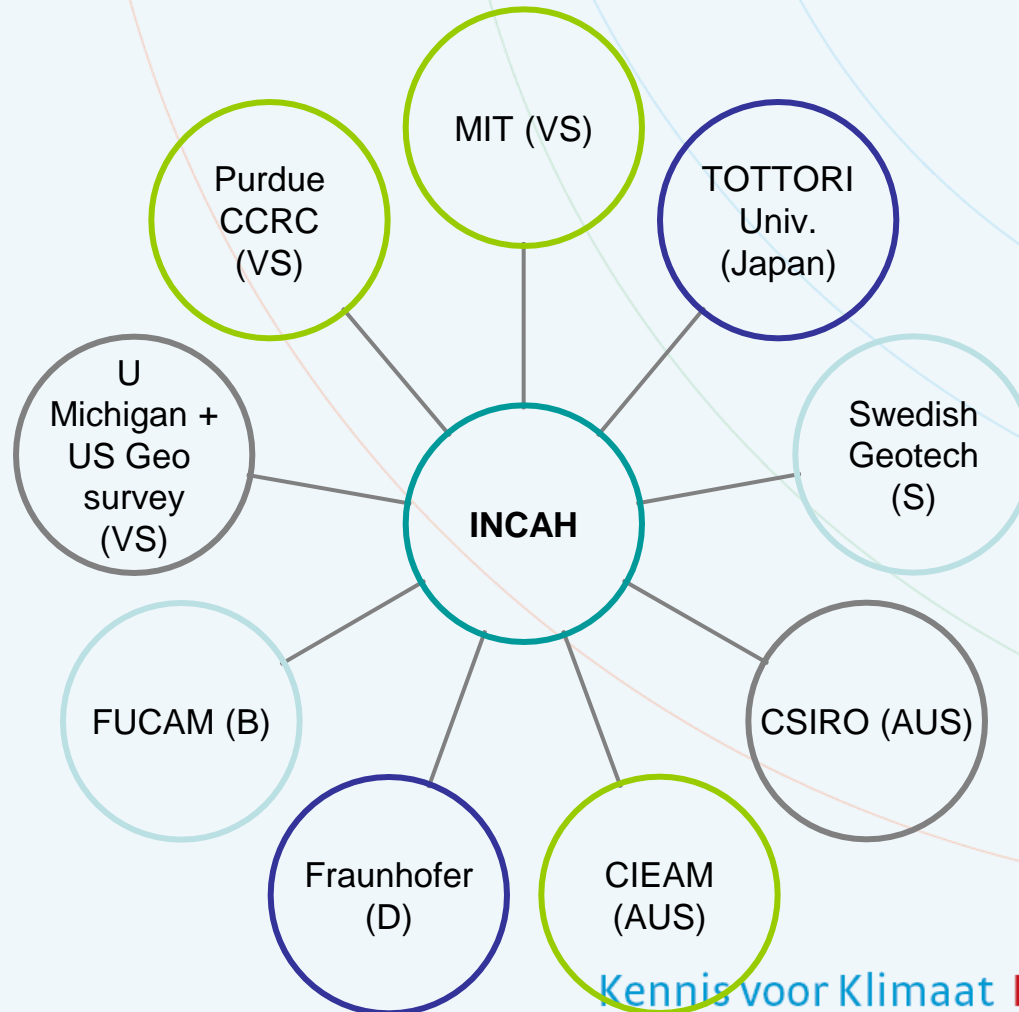

Het INCAH consortium

- VU: gerenommeerde onderzoeksgroep op het terrein van vervoerseconomie (prof. Rietveld)
- TU Delft / TBM: track record in programma Next Generation Infrastructures (prof. Wijnen, dr. Dijkema, dr. Herder)
- TNO: expertise op het gebied van fysieke infrastructuren (prof. Vrouwenvelder) en verkeerskunde (prof. Tavasszy, PhD Snelder)
- KWR/TU Delft: expertise drinkwatervoorziening (dr. Vreeburg)
- Deltares: brede expertise in Watermanagement and Geo-engineering (prof. Barends)
- Geselecteerde internationale partners (D, J, S, AU, US)
  - wederzijdse verrijking programmas klimaatadaptatie
  - Vestiging in internationale netwerken (center of excellence!)
  - validatie (wetenschappelijke programmaraad)

Center of Excellence met internationaal netwerk

WP 1 Integrerend platform

- Doel = uitwerking van samenhangende adaptatiemaatregelen d.m.v. kennismanagement en -toepassing voor hotspots
- Scope
  - Integrerend platform voor kennisinstelling en gebruiker
=> organisatie samenwerking, loket kennisvragen
  - Systeemmodel: begrijpen van samenhang onderdelen
=> group model building, communicatiemiddel
  - Adaptatiestrategie
=> Benoemen en onderbouwen kritische stappen voor de korte en lange termijn
- Verwacht resultaat: onderbouwde adaptatiestrategie

WP 2 Fysieke infrastructuur

- Doel: Bepalen van de effecten van klimaatverandering op infrastructuren, de kwetsbaarheden en bijbehorende adaptatiemaatregelen en omslagpunten.
- Scope: Pijpleidingen, kabels, wegen, spoorwegen en kunstwerken. Drinkwater, (grond)water, ondergrond, materialen.
- Verwacht resultaat:
  - Inzicht in kwetsbaarheid infrastructuren in div. klimaatscenario's.
  - Kwantitatief onderbouwde adaptatiemaatregelen
  - Inzicht in mogelijkheden die grond en (grond)water bieden om de effecten te beperken

WP3 Organisatie van robuuste netwerken

- Doel: ontwikkelen en toetsen van ontwerpprincipes voor korte- en lange-termijn robuustheid en veerkracht van infrastructuren
- Scope: infrastructuren voor energie en transport;
  - lange termijn: onderhoud, herontwerp en vervanging;
  - korte termijn: operatie en onderhoud
- Verwacht resultaat:
  - Governance inzichten via simulatie van stakeholders
  - Ontwerp robuust verkeersnetwerk
  - Asset management aanbevelingen

WP4 Economische effecten

Doel: inzicht in socio-economische effecten van klimaatverandering op infrastructuur.

Scope:

- infrastructuur voor transport en energie;
- lange termijn: relocatie (verladers), ontwikkeling netwerkinfra;
- korte termijn: gedrag (reizigers, gebruikers nutsinfra).

Verwacht resultaat:

- Inzicht in economische effecten beperkte bereikbaarheid mainports
- Baten van adaptatiestrategieën (vermeden kosten)

Inleiding adaptatiestrategie

TRUE NORTH

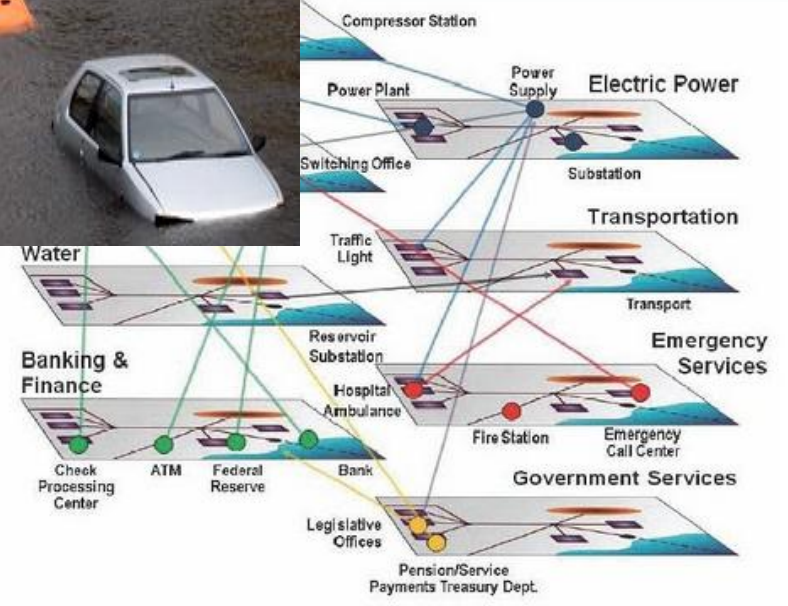
ADAPTING INFRASTRUCTURE TO CLIMATE CHANGE IN THE NORTHERN C...

34,000 copies downloaded

Compass rose showing North, South, East, West.

CAT1 = 12 ft
CAT2 = 18 ft

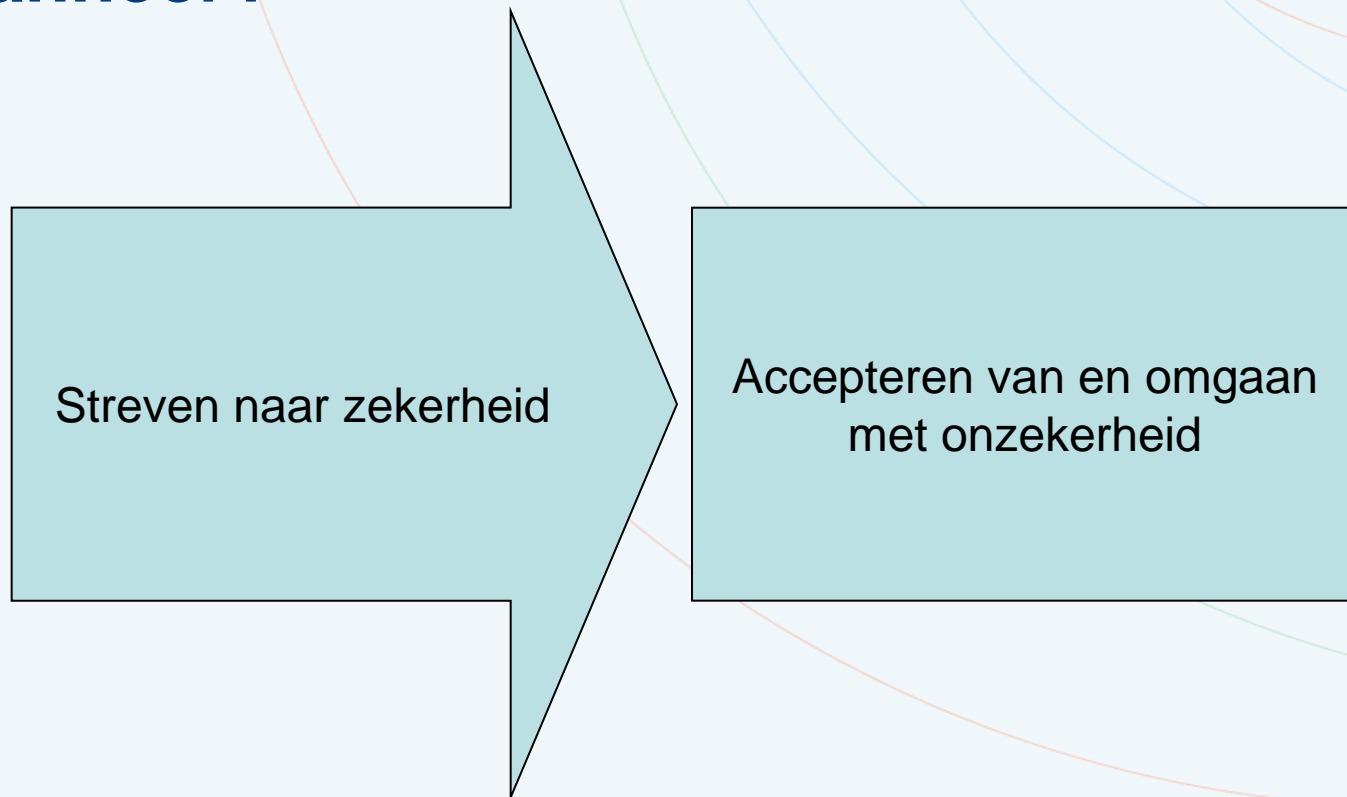
Dilemma's

Grote onzekerheden, dus we schuiven het voor ons uit

- Beleidsvoorbereiding:
  - Modellen: op basis van verleden
  - Scenario's: één scenario is maatgevend
- Besluitvorming: geen besluit bij onzekerheid, ook door afrekening door burger en politiek
- Tijdschalenverschil: lange termijn planning (10- 30 jaar) versus klimaatverandering (50 jaar) versus korte termijn oriëntatie
- Financiële planning: versnellen of vertragen van investeringen is nauwelijks mogelijk
- Klimaatverandering is een van de aspecten

Het klimaat verandert, maar hoe, waar en wanneer?

Paradigma shift

Kennis voor Klimaat Knowledge for Climate

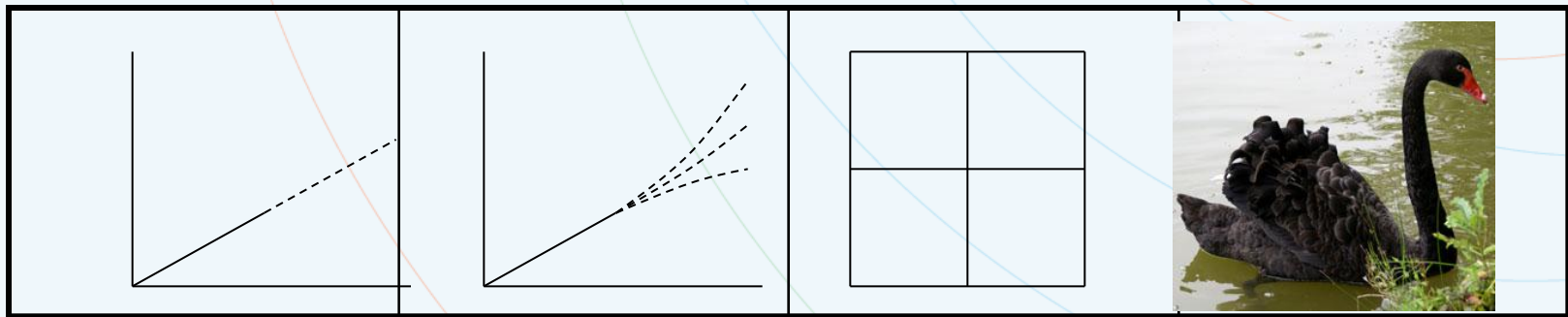

Wat is het heersende paradigma?

	Voorzorgsbeginsel	Efficiency
Welke strategie krijgt het accent	Verkleinen van de kans (bescherming)	Verminderen kwetsbaarheid, en verhogen herstelvermogen
Rol van de overheid	Beslissen over infra/ en ruimtelijke reserveringen/ regelgeving	Faciliteren, kennis beschikbaar
Sturingsfilosofie	Centraal gestuurde oplossingen	Decentrale oplossingen
Waar	Nederland, Duitsland	Engeland, Denemarken

Wat zien we in de toekomst?

trend
'zwarte zwaan'

scenario's

wereldbeelden

- Onzekerheden reduceren door voorspelling van de toekomst versus
- Onzekerheden accepteren door robuustheid te vergroten

Advies Raad voor Verkeer en Waterstaat: Witte Zwanen Zwarte Zwanen (2010)

- Bouw elementen in voor pro-actieve adaptatie
  - Scenario's voor onzekerheden/kwetsbaarheden
  - Indicatoren en monitoren van wijzigingen tav aannames
  - Bepalen van omslagpunten
  - Inbouwen van revisiemomenten
  - Maatregelen 'klaar hebben staan' indien nodig
- Onderzoek gedrag en functieverlies van droge infra
  - Toets robuustheid voor preventie of beheersing
  - Ontwerp nieuwe infra robuust
- Voldoen wet- en regelgeving
- Adaptief vermogen van actoren vergroten
- Continuïteit in kennisborging

Routeplanner naar een klimaatbestending Nederland

- Systematische beoordeling van adaptatie – maatregelen
- Scenario's en leren
- Veel kleine incrementele stappen (kleine verbeteringen aan dijken) vs beperkt aantal grote stappen (grote dijkversterkingen)
- Per sector adaptatiemaatregelen (w.o. infra versterken, andere koeling voor energiecentrales)

Kenmerken Adaptive policy-making

*Voorwaarden:
Beleidsvoorbereiding,
besluitvorming,
financiële systeem, wa
kennisorganisatie, bestu*

*Instituties:
variëteit en innovatie,
nieuwe allianties
experimenteren
leren, flexibiliteit
en improviseren*

probleemanalyse
kwetsbaarheden

doel

monitoring

Indicatoren

Omslagpunt

andere aannames

onverwachte gebeurtenissen

adaptieve maatregelen

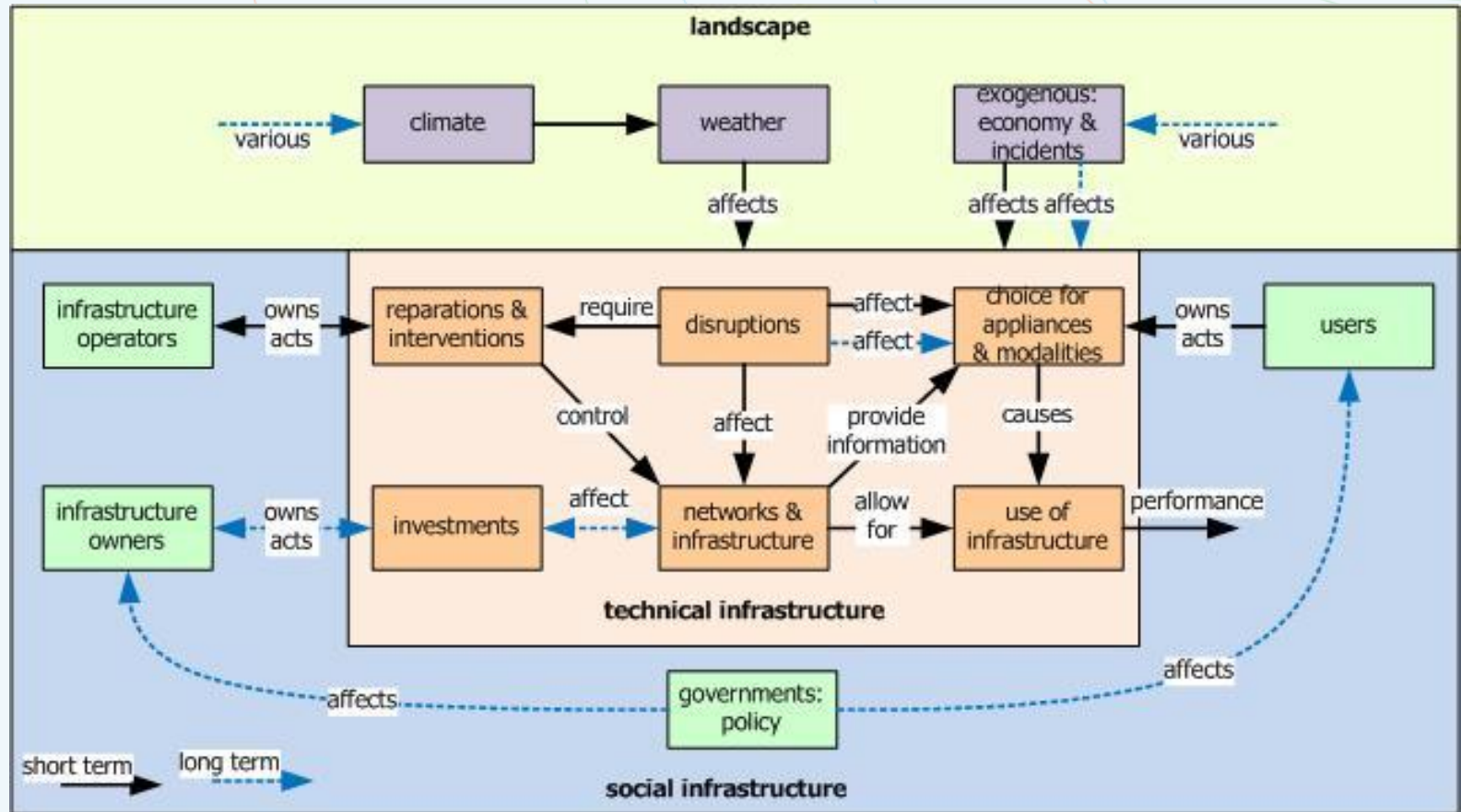
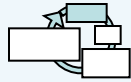
-nemen

-voorbereiden

-correcties

Infrastructuur systeem en klimaatverandering

Hoe hangen de systemen samen?

- Wanneer rekening houden met klimaat?
  - Infra met zeer hoge investeringen en lange levensduur?
  - Infra waar klimaat/weer van grote betekenis is voor het ontwerp?
  - Wanneer grijp je in?
- Wie kan iets doen?
  - Ingenieur moet met andere marges rekenen?
  - Wetgever moet andere normen vaststellen?
  - Overheid moet beschermen of faciliteren?
- Hoeveel mag het kosten?
  - Preventieve maatregelen die goedkoper zijn dan kosten van schade?

Stip op de horizon

- Nederland klimaatbestendig maken waarbij onzekerheid rondom de klimaatverandering geaccepteerd wordt?
- Integrale adaptatiestrategie vormgeven (en daarbinnen adaptatiemaatregelen)

Typen adaptatiestrategieën

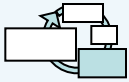
Risicobenadering:

- Kans op effect * kans op blootstelling door effect * gevolg van blootstelling
  - Effect verkleinen > mitigatie
  - Kans op blootstelling verkleinen
  - Gevolg van blootstelling verkleinen
    - Verminderen van de gevoeligheid (compartimentering en redundantie)
    - Versterken van de aanpassingsvermogen (flexibiliteit)
    - Versterken van de herstelcapaciteit (veerkracht)

Adaptatiestrategie: samenstel van samenhangende maatregelen en elkaar versterkende maatregelen

Maatregelen

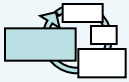
Heel veel voorbeelden in Routeplanner

Voorbeelden uit INCAH

- Drinkwaterleidingen dieper aanleggen
- Normen voor pompcapaciteit van tunnels verhogen
- Ontwerprichtlijnen voor tunnelingangen veranderen
- Dienstregeling spoor aanpassen
- Afspraken electriciteitsnetwerk wijzigen
- Terugvalopties koelwatervoorziening aanbrenge

Monitoring

- Wanneer slaat het om?
- Wat zijn 'critical moments'?
- Wat zijn de signposts voor het omslaan?

Bouwstenen voor vandaag

- Blok 2** Wat zijn adaptatiestrategieën, welke betekenis geven wij daaraan, aan welke onderdelen geeft INCAH vorm?
- Blok 3** Probleemanalyse?
- Totaal** Interactie sociale infrastructuur – technische infrastructuur

Bouwstenen voor workshop 2 - 4

- Workshop 2: identificatie maatregelen
- Workshop 3: robuuste strategieën en signposts
- Workshop 4: synthese

Blok 2: Match vraag en aanbod

Subprojecten blok 2

P2.1 Janneke Salemans infra in Hotspots	Effecten van klimaat en maatregelen op fysieke
P2.2 Elja Huijbrechtse en tunnels	Kwantificeren van klimaateffecten op weg, spoor
P2.3 Daniel Danciu	Klimaateffecten op ondergrondse pijpleidingen
P2.4 John van Esch	Effecten op de ondiepe ondergrond
P3.1 Gerard Dijkema	Ontwikkelen van ontwerpprincipes voor
klimatbestendige infrastructuurnetwerken	
P3.2 Maaïke Snelder	Robuuste netwerken en klimaatrisico's
P3.3 Andrew Bollinger	Agent based modeling van verkeers en
electriciteitsinfrastructuurnetwerken	

Subprojecten blok 2 (vervolg)

P3.4 Telli van der Lei	Assetmanagement
P4.1 Yuanni Xia	MKBA analyse van andere betrouwbaarheid van landgerelateerde netwerken
P4.2 Christian Bogmans	MKBA analyse van andere betrouwbaarheid van elektriciteitsnetwerken
P4.3 Christian Bogmans	MKBA van op flexibiliteit georiënteerde adaptatiestrategieën

Blok 3: Probleemanalyse

